Obsah

Osmisté výročí sepsání „Pravidel pro život“ (textu karmelitánské řehole) 1
List generálních představených obou karmelitánských řádů (O.Carm. a OCD)

Duch svatý a sv. Marie Magdalena de´Pazzi 8
Vybral a přeložil P. Metoděj Minařík, O.Carm.

Překážky Duchu svatému v nás 9
(z nauky sv. Marie Magdaleny de´Pazzi)

Sedmnáct španělských karmelských mučedníků 11
Jitka Trmalová

Několik podnětů z četby karmelitánské řehole svatého Alberta *(1. část)* 17
P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Osmisté výročí sepsání „Pravidel pro život“ (textu karmelitánské řehole)

List generálních představených obou karmelitánských řádů (O.Carm. a OCD)

„Proto klekám na kolena před Otcem, ... ať vám ze své bohaté božské slávy dá to, že ve vás mocně zesílí skrze jeho Ducha vnitřní člověk.“ (Ef 3,14.16)

1. Úvod

Před deseti lety jsme svým listem připomněli všem členům karmelitánské rodiny 750. výročí definitivního schválení karmelitánské řehole papežem Inocencem IV. Tímto poselstvím se znovu obracíme ke všem větvím naší rodiny, abychom vzpomenuli osmistého výročí *Pravidel pro život*, která předal Albert, patriarcha jeruzalémský (1205-1214), poustevníkům, žijícím *u (Eliášova) pramene na hoře Karmel*. Zvolili jsme rok 2007 jako symbolický rok předání (*traditio*) těchto pravidel,[1] z nichž posléze některými úpravami vznikla řehole, k níž se dnes hlásíme. Tato původní skupinka bratří dala vznik pestré a plodné historii, jež přinesla církvi hojné ovoce.

1 Přesný rok není znám, s jistotou víme, že k tomu došlo v rozpětí let 1206 a 1214.

2. Mějme v živé paměti naše počátky

My všichni karmelitáni můžeme říci, že *své kořeny nacházíme na svaté hoře*[2]. A naslouchámě slovům sv. Terezie od Ježíše: *Raději zaměřme svůj pohled na ty svaté proroky, z nichž náš řád vyšel. Kolik už máme v nebi těch, kdo nosili náš hábit! Umiňme si, že s Boží pomocí se i my staneme svatými!*[2]
Drazí bratři a sestry, rádi bychom vás symbolicky svolali na úpatí svaté hory, spolu se *zástupem svědků*, kteří během uplynulých osmi staletí čerpali duchovní sílu z týchž pramenů, abyste obnovili úmluvu *věrné služby* a naprosté poslušnosti Ježíši Kristu. Naše řehole je totiž provždy pramenem nového života.

3. „Žít v poslušnosti vůči Ježíši Kristu..." (řehole, kap. 2)

Pravidla pro život jsou výrazem duchovní zkušenosti první skupiny poutníků do Svaté země, kteří se stali poustevníky u Eliášova pramene na hoře Karmel. Tato pravidla kladou silný důraz na přítomnost Ježíše Krista a na živé setkání s jeho osobou. Jemu se ten, kdo v něj uvěřil, podřizuje cestou niterného a neodvolatelného přátelství. Charismatická identita Karmelu se rodí z tohoto každodenního a každodenně obnovovaného životodárného spojení.
Pravidla od začátku vybízejí k životu v poslušnosti Ježíši Kristu a vše, co následuje, pouze rozvádí tento základ, že totiž Kristus je středem řehole a celého karmelitánského života. Když mu naslouchámě, dobrovolně nabízíme vlastní svobodu a život jedinému Pánu a Spasiteli, který nám je posléze v hojnosti vrací (srov. Jan 10, 10). *Obsequium* (poslušnost) znamená poslušné naslouchání, *žít v poslušnosti Ježíši Kristu* pak znamená vyznávat ústy a především každodenním životem, že *Ježíš je Pán* (srov. Řím 10, 9-18), s vědomím, že pouze on nás může osvobodit a naplnit sebou. Tajemství Ježíšovo odhaluje mužům a ženám všech dob hluboký smysl jejich vlastní existence.
Následování povolání, kterým nás Ježíš oslovil, nás nevyhnutelně přivádí na cestu přeměny v něj, v nové stvoření, a umožňuje nám také vidět a milovat (celé) stvoření tak, jak je vidí a miluje Bůh. K tomu je bezpochyby zapotřebí velké odvahy a houževnatosti, protože tato cesta může být mnohdy křivolaká a strmá. V putování na horu slávy nás povzbuzuje a pomáhá nám - podle svědectví mnoha karmelitánů - především příklad proroka Eliáše, který zachoval Hospodinu věrnost i v poušti. Maria, naše Matka a sestra ve víře, která karmelitány vždy niterně doprovázela, zůstává s námi v každé chvíli a bdí nad námi na této pouti, jež vede ke Kristu - Pánu.

2 Jean de Cheminot (1337), *Speculum Fratrum Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo.*

4. „Uprostřed..." (řehole, kap. 14)

Řehole předpokládá kapli uprostřed cel (kap. 14): všichni jsou každého rána svoláváni, aby *se shromáždili (sešli)* ke slavení eucharistie. Karmelitáni opouštějí své cely a setkávají se uprostřed poustevnické osady. Můžeme v tom vidět symbol duchovní cesty. Jako členové komunity vycházejí bratři z odloučenosti cely, aby se společně sešli uprostřed činnosti společenství. Kaple, která se nachází uprostřed cel, označuje, že pouze Kristus Pán je skutečným středem osoby a komunity. To připomíná život společenství prvních křesťanů (Sk 2, 42; 4, 32), které se provždy stalo vzorem a proroctvím zasvěceného života.
Toto každodenní shromáždění je jakoby povoláním vyjít z osamocení v cele a z nebezpečí, že si člověk stačí sám, k setkání s Bohem v srdci komunity. Prostor a čas, věnované hledání Boha v tichu samoty a kontemplace v cele, nemohou karmelitány odcizit vztahům s ostatními lidmi. Obě skutečnosti je třeba považovat za autentické. Jakákoli duchovní zkušenost se osvědčuje v tom, jak vypadá náš vztah s druhými.
Uprostřed *Hradu v nitru* dochází sv. Terezie od Ježíše k niternému setkání Boha a lidské bytosti[3] Cílem vnitřního putování je dojít k tomuto středu sebe sama, kde přebývá Kristus, a překonat přitom rozličné těžkosti a pokušení. Řehole pro to používá biblického obrazu boje a duchovní zbroje, kterou představují čistota, svaté myšlenky, spravedlnost, láska k Bohu a k bližnímu, víra, naděje ve Spasitele, slovo Boží. Řehole a Bible nám připomínají, že tento duchovní boj se odehrává v nás samotných. Modlitbou, ztišením, prací a evangelním sebezapíráním se učíme poznávat ty oblasti našeho života, v nichž potřebujeme uzdravit a svěřit se Pánu (řehole, kap. 18, 19, 20, 21).

5. „Budete se každé ráno scházet k slavení eucharistie" (řehole, kap. 14)

Poustevníkův den začíná denním slavením eucharistie, památky Pánovy Paschy. Podobný příkaz scházet se ke slavení eucharistie se v ostatních pravidlech pro život poustevníků nehledá snadno. První karmelitáni však upozorňují na důležitost tohoto tajemství pro svůj život a tak tomu bude i po následujících osm století: setkání a společenství s Kristem jsou stěžejním okamžikem vnitřního života.
Mezi mnoha příklady, které známe, můžeme citovat sv. Terezii od Ježíše, která měla za to, že založení (kláštera) nebylo úplné, dokud se (v něm) neslavila první mše a do svatostánku v kapli nebyla uložena Nejsvětější svátost.

3 *Hrad v nitru* 1, 3.

Téměř všechny extáze sv. Marie Magdalény de'Pazzi se udály po svatém přijímání a bl. Titus Brandsma byl v koncentračním táboře v Dachau posilován eucharistií, kterou uchovával v pouzdru na brýle.
Eucharistie je středem naší modlitby, je tajemstvím Krista, který se vydal až na kříž, vstal z mrtvých a žije uprostřed nás. Eucharistie je slavením eschatologické slavnosti všech národů a božským darem pokoje, který má být sdílen se všemi.

6. Rozjímat dnem i nocí (řehole, kap. 10)

Řehole nás vybízí, abychom se setkávali s Ježíšem Kristem v jeho slově. *Přebýváme sami v cele*, abychom mu umožnili hovořit k našemu srdci (Mikuláš Gallus).
Rozjímání o zákonu Páně a *bdění na modlitbách* jsou dvě součásti *lectio divina*: meditace a modlitba vyplňují prostor celého dne.
Na čtení Písma, pronášené i ústy, navazuje (jeho) „přežvykování" (*ruminatio*) a opakování, aby slova přebývala v mysli, v srdci a ústech (řehole, kap. 19). Je to však Duch, kdo podněcuje okoušení duchovních skutečností a dar kontemplace, až dospějeme k *přebývání: my přebýváme ve Slově, neboť Slovo přebývá v nás. Žijeme v Kristu, avšak Kristus skrze víru přebývá v nás* (srov. řehole, kap. 10 a 19).[4] Pobídka přebývat v cele, ačkoli se vztahuje bezprostředně na samotu fyzickou, má na mysli především samotu duchovní, neboť v samotě přebývá Kristus, Slovo Otcovo. Život karmelitána a karmelitky je *žitím v Kristu* (řehole, kap. 18).
Osobní a společná modlitba nás uschopňuje naslouchat Božímu hlasu, objevovat Boží tvář ve tváři druhých. Samota v cele a především v *nejvnitřnějším bytí duše*[5] je místem, kde naše srdce může souznít se srdcem a hlasem Božím.

7. Boží slovo ať hojně přebývá ve vašich ústech i srdci (řehole, kap. 19)

Zde řehole odkazuje na slova Písma, a tím v hlubším smyslu na spásnou vůli Pána a především na tajemství Krista, jediného Slova vysloveného Otcem, přijímaného ve *vnitřním ztišení, umlčené hudbě, zvučící samotě*.[6] Zpřítomnělé Slovo se stává povzbuzením a silou proroku Eliášovi, jenž vášnivě plane pro Boha a překonává v sobě depresi a uzavřenost. Může se tak dát do služby lidu, zůstat věrný smlouvě a nadále se věnovat slabým a utlačeným.
Sv. Jan od Kříže to upřesňuje: *Jedno slovo pronesl Otec, a to byl jeho Syn, a to stále pronáší ve věčném tichu, a v tichu mu duše má naslouchat.*[7] *Protože když*

4 Srov. Jan 15, 4. 7; 13, 10; 1 Jan 5, 11-12; Gal 2, 20; 4, 15; Řím 6, 11 atd.
5 Jan od Kříže, *Duchovní píseň* A 1, 4 a příp. B 1, 6.
6 *Duchovní píseň* 14 a 15.
7 *Výroky o světle a lásce* 99.

nám dal svého Syna, který je jeho Slovo, a On nemá jiné, řekl nám všechno jednou provždy v tomto jediném Slově a nemá už, co by říkal.[8]
Řehole po nás žádá, abychom se stali *posluchači Slova* jako Maria, ikona našeho *lectio divina* a spolehlivá učitelka: *Maria to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom* (Lk 2, 19). Zcela se vydala do služby Ježíšovy a do služby Božímu plánu slovy, která vyjadřují (celý) její život: *Hle, jsem služebnice Páně* (Lk 1, 38).
Toto jediné Slovo k nám promlouvá stále i dnes v hlubinách našeho svědomí a schopnosti věřit, stále k nám promlouvá hloubkou událostí a lidských těžkostí.

8. V mlčení a naději bude vaše síla (řehole, kap. 21)

Náš způsob života spojuje *silentium* (mlčení, ticho) s nadějí, neboť toto slovo může označovat také *pokoj, klid, spočinutí* - postoje, které se zakládají na důvěrném vydání se Bohu a které jsou spojeny s nadějí. Karmelitánská řehole předpokládá osamocení (kap. 5; 6; 10), předepisuje mlčení a pokoj (kap. 21), výchovu smýšlení a představivosti prostřednictvím svatých „myšlenek" a, můžeme doplnit, svatých obrazů a symbolů (kap. 19). To vše má člověku dodat vnitřní sílu.
S radostí vnímáme v naší době náznaky zájmu o tyto duchovní hodnoty a širokého vědomí jejich potřebnosti. A Karmel, v síle své starobylé tradice a svědectví, může tuto potřebu ošetřit a napomoci jí nést plody (a odhalit v ní tak) znamení křesťanské naděje.
Je třeba odvaha k tvůrčí věrnosti charismatu, které v sobě neseme, aby Duch Páně dále mohl konat své dílo i ve světě, který je zraněný a nemocný.
Naděje je síla Ducha, která se dotýká jednotlivých osob a také důležitých událostí dějin, dodává sílu a inspiraci a přivádí tak k naplnění skrytý Boží plán s lidstvem. Křesťan je povolán k naději pro sebe i pro svět, zasazuje se v pravdě o spravedlnost a nenechává se přemoci ideologií, propagandou či shlukem prázdných slov. Snaží se vnímat současnou skutečnost pohledem Božím. Naslouchání Božímu slovu proměňuje myšlenky, napomáhá v rozlišování a upevňuje osobní přesvědčení. Křesťan je i v těžkých chvílích života svědkem toho, že poslední slovo v dějinách nemá smrt, ale Boží milost v plnosti Vzkříšeného.

9. Na cestách světa (řehole, kap. 17)

Vztah s Ježíšem Kristem poznamenává hluboce duchovní život zasvěcených osob a všech věřících. Proto se zdůrazňuje všeobecné povolání ke svatosti. Naše karmelitánská zkušenost, charakteristická niterným vztahem s Bohem,

8 *Výstup na horu Karmel* II, 22, 3.

vyjadřuje na jedné straně velké nadšení pro církev a na straně druhé pozornou a štědrou starost o jednotlivého člověka. Naši svatí nám jako důsledek mystické zkušenosti předávají toto dvojí nasměrování, které rozšiřuje srdce a uschopňuje k hlásání Slova.
Terezie od Ježíše je stále připravena dát svůj život za jedinou duši, vybízí sestry, aby se modlily, a snaží se *získat jejich srdce pro dobro duší.* Jejich život na Karmelu je životem pro církev a pro celé lidstvo.[9]
Pro Terezii od Dítěte Ježíše, učitelku *vědy lásky* a patronku misií, představuje povolání k lásce v srdci církve - matky jeden ze šokujících a rozhodujících objevů (na cestě) její svatosti.
Karmelitánská modlitba má apoštolský rozměr. Tato modlitba je soucitná a je puzena darovat druhým, především maličkým a chudým, bohatství přijaté ve vztahu s Bohem. Sdílení darů karmelitánské spirituality přispívá k úsilí budovat svět dětí Božích. Kontemplovaný Bůh je ten, který naslouchá volání chudáka a stává se jeho zastáncem (Ex 2, 23; 3, 7; Žl 112 [113], 7-8). Svět má dnes zapotřebí naděje a proměny a my mu můžeme pomoci tuto proměnu uskutečnit v síle Ducha.
Papež nám připomíná, že můžeme *milovat v Bohu a s Bohem také osobu, která mi není příjemná nebo kterou dokonce neznám. To se může dít jedině na základě niterného setkání s Bohem, setkání, které se stalo jednotou vůle a dospělo až k tomu, že se týká i citu. Pak se učím hledět na osobu toho druhého už nejen svýma očima a skrze své pocity, nýbrž z hlediska Ježíše Krista.*[10]
Tak se vášeň pro Krista stává nevyhnutelně i vášní pro člověka, protože Kristus přišel, aby zachránil celé ztracené lidstvo bez rozdílu kultury, rasy či jazyka. Duch Ježíšův, přijatý v kontemplativním ztišení, daruje svobodu ducha a vybízí nás, abychom zanechali svých jistot a vyšli vstříc bratřím a sestrám, jimž je zapotřebí naděje.

10. Rozšiř místo ve svém stanu (Iz 54, 2). Bratrské společenství (řehole, kap. 4; 5; 7; 9; 12)

Pravidla pro život jsou adresována: „B. a ostatním poustevníkům" (kap. 1). Ježíš Kristus je důvodem, proč žijí společně, a je také důvodem jejich dobrovolné poslušnosti vůči bratru, kterého přijímají jako vůdce na životní cestě, (na niž vykročili). To zaměřuje jejich pohled do budoucnosti, ačkoli se inspirují v minulosti: na církevní otce (*sancti Patres*; kap. 1), jeruzalémskou církev, prostřednictvím jejího patriarchy, a skrze ni na všechny církve a na *příchozí* (kap. 9) až do dne, kdy Pán opět přijde.

9 *Cesta k dokonalosti* 1, 5; 3, 4; *Kniha o zakládání* 1, 6 a 7.
10 Benedikt XVI., *Deus Caritas est*, 18.

Neputujeme sami, nýbrž společně se svými bratřími a sestrami hledáme tvář živého Boha. Jsou jimi velcí světci, kteří osvěcují Karmel a církev, a všichni, s nimiž dnes sdílíme život a v jejichž společenství nacházíme sílu a radost (pramenící z našeho) charismatu.

11. „Ať střeží s prorokem své cesty" (řehole, kap. 21)

Spolu s tolika svědky minulosti, kteří jsou pro nás zdrojem inspirace, vzbudil Duch v nedávných dobách za dramatických okolností velké osobnosti proroků - mučedníků: jsou to blahoslavený Titus Brandsma v oblasti sdělování svobody a pravdy a v odporu proti rasismu; svatá Edith Stein v úsilí o (vyzvednutí) důstojnosti ženy, v hledání pravdy silou rozumu, v poukázání na styčné body židovství a křesťanství; a další karmelitánští mučedníci, misionáři a vyznavači víry a Boží lásky. Jeho kontemplativní charakter vedl Karmel za hořkých životních okolností často k přímé účasti na údělu bližních. V teologálním ztišení přijímá Karmel za své *radost a naději, smutek a úzkost* (Gaudium et spes 1) mužů a žen každé doby, aby budoval nový spravedlivější svět.

Závěr

Karmel je fascinován krásou a nádherou Panny Marie, *knihy, která obsahuje řeholi, neboť je v ní zapsáno Slovo.*[11] Řeholí je Ježíš Kristus, Slovo, jediné Slovo Otcovo; v Marii nacházíme nejdokonalejší vyznění tohoto Slova. Maria, učednice Kristova, napomáhá vtělení božského Slova také v nás. Po tom toužila též bl. Alžběta od Trojice - po: *jakoby vtělení Slova* v její duši.[12]
Přesvědčení, že naši řeholi je třeba číst v Marii a v jejím životě, sahá k prvním karmelitánským spisům. Ctihodný P. Michael od sv. Augustina píše: *Naše řehole (tedy náš způsob života) tvoří spolu s Marií „sym-bol".*[13] *Maria je jakoby druhou stranou „symbolu", který umožňuje poznávat se navzájem.*[14]
Terezie z Lisieux, která znovu objevila srdce evangelia, současně přišla na to, že Maria je více matkou než královnou, že její život je podobný životu našemu, a proto Maria „zprostřed nás" nás táhne za Kristem, k víře a ke službě.[15]
Když pohlížíme na osm set let karmelitánských dějin, vyjadřujeme Bohu svou vděčnost za všechno, co bylo z jeho milosti učiněno pro život církve. Chválíme Pána za všechny světce naší rodiny, ať už známé či neznámé.

11 *Konstituce karmelitek kláštera sv. Marie Magdalény ve Florencii*, 1981, čl. 22.
12 Alžběta od Nejsvětější Trojice, Modlitba k Nejsvětější Trojici, Notes intimes 15 (21. listopadu 1904).
13 Slovo symbol pochází od řeckého slovesa, které znamená "spojit dohromady" (původně: dvě půle rozlomeného předmětu).
14 *De Regula Carmelitarum*. In: *Introductio ad vitam internam et fruitiva praxis vitae mysticae*. Romae, 1926, s. 183.
15 *Poslední rozhovory*, 20. - 21. srpna.

S vírou v blízkost *našich svatých otců* se modleme, abychom byli naplněni láskou a vášní k Pánu a aby naše řehole nadále inspirovala ty, kdo touží žít v poslušnosti Ježíši Kristu v živé karmelitánské tradici.
Skrze toto osmisté výročí nás Boží milost povolává k radostné věrnosti dnešní církvi a lidstvu.

Joseph Chalmers, O.Carm.
generální převor

Luis Aróstegui Gamboa, OCD
generální představený

Z italštiny přeložil D.V.

Marie Magdalena de´Pazzi objímá kříž. Takto ji mezi karmelskými světci vyobrazil Jan Kř. Liška na obraze na hlavním oltáři kostela sv. Havla v Praze (z r. 1696).

Duch svatý a sv. Marie Magdalena de´Pazzi

Vybral a přeložil
P. Metoděj Minařík, O.Carm.

Překážky vlití Ducha svatého jsou: dvojakost úmyslů, tvrdohlavost, „zlořečená vlažnost", nedostatek pokory, lpění na sobě.
Nejvhodnější podmínky naopak jsou: prostý úmysl, „mrtvá vůle", činná účast na „milující lásce" Slova, poznání svého nic. Je nutno snažit se o tři charakteristické známky tohoto Ducha. Jsou to: čistota, pravda, svatost.
Duch svatý je „Duch lásky", proto láska k bližnímu je podmínkou a zároveň ovocem, jak praví světice na Boží hod svatodušní r.1604: „Tento božský Duch je láska a hledá lásku, proto se neusadí v těch srdcích, která nemilují... Tato božská láska a čistý Duch se nemůže a nechce nikterak usadit v těch duších, které mají ostrý jazyk, neboť velmi nenávidí a má v ošklivosti reptavé jazyky, od těch se vzdaluje a utíká."
„Ale jak sladká a slastná je cesta, kde tělo kráčí s Duchem a Duch svatý s tělem, takže duše při každém kroku rodí tisíckrát Boha, kdyby mohl být zrozen, ten, který nemůže být zrozen... Při každém kroku (abych tak řekla), který dělá, rodí Boha. Každým pohybem nohou, který tato duše udělá, zrodí

Boha. Na této cestě rozmlouvá s tímto Duchem, který je celý láska, takže každým slovem, každou myšlenkou a touhou rodí Krista."
„Hýbající a vždy nehybný Duch vyvádí (jako z pramene) z podstaty Otce jeho slávu... a z vtěleného Slova lásku, aby ji udělil tvorům a oslavil je a dal jim kráčet v lásce... Tento Duch jako létající a vznášející se orel uchopí a vezme duše, které ho přijaly, a zanese je před Slovo. Některé z nich umístí v jeho nejsvětější hlavě, jiné ve svatých ústech, a jiné jsou tak čisté a krásné, že je může umístit - činí to se zalíbením - v jeho zářivých očích, ba stanou se samy očima, že vidí to, co vidí Slovo... A to se může stát jen účastí na milosti, citem lásky a opojením krví...
Duše **vidí** Boha vždy, když Boha spatřuje v každé věci.[1] **Vidí** tvory (lidi) pokaždé, když citem lásky dychtí po jejich spáse. A toto dychtění je tak veliké, že se nespokojí s jedním, dvěma, ani třemi městy, ale **vidí** ještě i ty, kteří teprve přijdou."
„Duch svatý uchopil Slovo z lůna Otcova a zasadil je do Marie."
„Vidím tohoto Ducha čistoty, jak pohnut Otcem, nehybným pohybem sestupuje a s prudkostí se vlévá do Marie."

Zpracováno podle knihy Bruno Secondina, O.Carm.: Santa Maria Maddalena de´Pazzi. Esperienza a dottrina. Roma 1974, str. 330-342

Překážky Duchu svatému v nás

(z nauky sv. Marie Magdaleny de´Pazzi)

Ještě jednou se světice zastavila a začala v modlitbě prosit: „Ach, Věčné Slovo, řekni mi, prosím, které a jaké jsou překážky, jež působí, že Duch svatý vnukající a tak oplodňující, nevykoná v duši celé své dílo? Vždyť je přece tak sladký a hořký! Ach, proč jen tak málo lidí zná jeho milé vábení? Ó Slovo, nyní, kdy je čas štědrosti, tvé milosti a lásky, řekni mi to, je-li to tvá vůle."
Odpověď Slova:" Jsou různé překážky, má drahá nevěsto, protože jsou různé stavy tvorů a různá také bytí tvorů."
Jednou takovou překážkou, jež oddaluje ode mne, je zloba, jež těm, kteří jsou daleko ode mne, naplňuje tak jejich srdce, že můj Duch nemůže v nich spočinout. Jiní zase narážejí na překážku vlastní vůle. Jiní zase nejen mají překážku vlastní vůle, nýbrž též vlastního vidění a rozumění, takže mi chtějí sloužiti *svým* způsobem. Chtějí mého Ducha, ale tak, jak jim se to líbí; a tak se stávají neschopni jej přijmout.

1 V originále jsou použita různá slovesa, mající podobný smysl: spatřit něco, vidět něco, pohlížet na něco. Tam, kde toto „pohlížení" na něco má zjevně silnější význam (soustředěnost, hlubší vztah, bližší poznávání), upozornili jsme na to užitím tučného písma.

Druzí zase, kteří jsou i dosti blízko, narážejí o jinou překážku, která se mi neméně protiví. Je to ona zlořečená vlažnost, v níž se jim zdá, že slouží mně, a nepozorují, že zatím slouží sobě. A když se jim zdá, že mi začali sloužit, tehdy jsou v nejnebezpečnějším stavu, protože mi slouží s uznáním sebe sama a myslí, že mi slouží, jak si zasloužím, aby mi bylo slouženo. Ale není tomu tak, protože chci, aby mi bylo slouženo bez sebelásky, s čistým úmyslem a pokorou. A tato pokora musí být taková, aby ponořila duši až do středu země, protože můj Duch je jako blesk, jenž sestoupí s nebes a nezastaví se, až ve středu země. Tak i Duch svatý nespočine než v duši, již nalezne ve středu její nicoty. U vysokých a prostředních se nezastavuje, nýbrž přechází mimo.
Znovu žádala: „Ale, ach, Slovo, ráda bych věděla, co dělat proti těmto překážkám, protože co by mi bylo platno, že jsem je poznala, kdybych neznala též léku proti nim?"
Odpověď: „Má nejmilejší nevěsto! Proti prvé překážce, to jest, proti zlobě, je třeba postavit prostě dobrý úmysl; protože však nemůžeš tento dobrý úmysl vštípit do zlých srdcí, skryj jej celý v sobě a nebudeš více cítit nesnesitelná muka. Budou to pro tebe muka pouze rozplameňující, nikterak však zdrcující, protože to budou muka bez vášně; kdyby byla s vášní, trýznila by tě. A když mi potom obětuješ tato muka a spojíš je s mými mukami, promění se ve vánek, jenž rozhání mraky. Touto svou snahou a mukami z ní překonáš zlobu v srdcích mých tvorů.
Proti vlastní vůli vezmi vůli „mrtvou", nechtíc ani mne samého jinak než tak, jak je to mou vůlí. A tuto svou mrtvou vůli obětuj ve spojení s mou odevzdaností, kterou jsem projevil v modlitbě k Otci v zahradě Olivetské. V této odevzdanosti uschne bylí v srdcích tvorů zasazených v zahradě církve svaté.
Proti vlastnímu rozumění, jež je zkázou ctností, a proti snaze sloužit mi podle vlastního způsobu, vezmi: nic nechtění, nic nerozumění a nevědění podle vlastního způsobu. A obětuj mi to ve spojení s onou žádostí, kterou já jsem hořel, aby Otec byl oslaven, a uvidíš, že v tom změknou srdce mých tvorů, jež jsouce takto obměkčena a pohnuta, stanou se schopna přijmouti mého Ducha.
Proti vlažnosti, jež s tak špatným úsudkem dává viděti duši, že slouží mně, zatímco slouží jen sobě, pravím ti, má drahá dcero, že v témž okamžiku, v němž duše propadne sebevědomí, že slouží mně, přestává mi sloužit. Postav proto proti zlořečené vlažnosti žár lásky a obětuj ji ve spojení s onou samou láskou, jíž jsem se já sám vydal. A tato láska znovu obětovaná bude ohněm, jenž sestoupí do jejich srdcí a vypálí tuto vlažnost.

Převzato z revue pro duchovní život Na hlubinu, ročník 1929, str. 317-319.

Sedmnáct španělských karmelských mučedníků

Jitka Trmalová

Španělská občanská válka /1936 - 1939/ s sebou přinesla i velké násilnosti na věřících a zvlášť na kněžích, řeholnících a řeholnicích. Celkem 498 španělských mučedníků 20. století bylo 28. října 2007 (po téměř padesát let trvajícím oficiálním procesu, završeném schvalujícím dekretem papeže Benedikta XVI.) slavnostně prohlášeno za blahoslavené. Mezi nimi je také šestnáct karmelitánů (O.Carm.) ze tří komunit: Tárrega, Tarrasa a Olot. Nechme se oslovit svědectvím jejich života a jejich mučednictví.[1]
Roku 1931 byla v důsledku světové hospodářské krize svržena ve Španělsku monarchie a vyhlášena republika. Rovněž byla provedena odluka církve od státu. Katolická církev byla mnohými bez velkého přemýšlení ztotožňována se starým nedemokratickým režimem.
V následujících letech se fašistické síly, usilující o odstranění republiky, znovu pokoušely uchopit moc. Ve volbách na začátku roku 1936 sice zvítězila protifašistická koalice a byla vytvořena vláda lidové fronty, ale proti této vládě bylo zorganizováno spiknutí. Vypukla občanská válka mezi vládnoucí levicí a mezi fašistickými povstalci, které vedl generál Franco a které podporovala armáda, částečně - nutno přiznat - i španělská katolická církev, a ze zahraničí Německo a Itálie. Komunistům - republikánům poskytly pomoc Sovětský svaz a mezinárodní brigády dobrovolníků. Roku 1939 nakonec vtáhli frankisté do Madridu a nastolili fašistickou diktaturu.
Naši karmelitánští mučedníci nejsou oběťmi fašismu, ale stoupenců oné druhé totalitní ideologie, která stála „na opačné straně barikády" - komunismu. Komunisté tehdy ve Španělsku ve jménu republiky napáchali mnohá zvěrstva na církevních osobách. Bez rozlišování je pronásledovali jako stoupence staré monarchie a fašismu.

Tárrega

V městě Tárrega měli katalánští karmelitáni (netvořili tehdy ještě samostatnou provincii, ale pouze tzv. generální komisariát) svůj noviciát a studium filosofie. Místní komunita dvanácti bratří byla známa svou úctou k liturgii a láskou k Panně Marii. S tímto prostředím zbožnosti stálo v ostrém protikla-

1 Tento článek jsem zpracovala s použitím knih: Redemptus Maria Valabek,O. Carm. - Osobnosti Karmelu a Helga Maria M. Jaeger: Gott lebt! Sie sind Seine Zeugen, Straubing 2005.

du, že okolní oblast byla svým obyvatelstvem silně komunistická, zmítaná proticírkevními náladami ještě před vypuknutím občanské války.
Již v únoru roku 1934 našli bratři rozbitý svatostánek a hostie rozházené po podlaze. 6.října téhož roku umístily komunistické síly ke dveřím konventu svou stráž. Bratři sumovali (přijali) proměněné hostie ze svatostánku, aby zabránili dalšímu znesvěcení eucharistie.
V červnu roku 1936 zakázal starosta řeholníkům vyučovat ve škole a působit v nemocnici. O pár dní později házeli lidé po karmelitánech na ulici kamením. Jeden známý, který to viděl, radil převorovi, aby hned s komunitou odešel; také ženy, které v rádiu slyšely o plenění a vypalování kostelů v celé zemi, přesvědčovaly bratry, ať se ukryjí.
20.července, na svátek proroka Eliáše, při ranní mši přiběhl muž jménem Ramón Sauret komunitu varovat před chystající se generální stávkou. Dalo se předpokládat, že rozvášnění stávkující si mohou vybít zlost na klášteru i jeho obyvatelích. Převor dal uzamknout kostel, civilní účastníky mše propustil bočním vchodem a pět kandidátů (mladíků, kteří se připravovali na vstup do řádu) a dva novice poslal v civilním oblečení ke spřáteleným rodinám.
Na druhý den, 21.července 1936, starosta přikázal karmelitánům, aby během jedné hodiny opustili konvent a odevzdali klíče. Poslední odcházeli představení: převor P.Angel Prat a novicmistr P.Eliseu, doprovázeni pokřikujícím davem, který po nich házel kamení. Na dveřích kláštera se objevil nápis, vyhlašující, že „patří lidu". Lid povzbuzován v nenávisti k církvi i levicovým tiskem naložil se „svým" majetkem po svém: kostel vyplenil, posvátné předměty a obrazy odvezl na fotbalové hřiště a tam je spálil.
Situace se vyhrocovala ještě víc, a tak se převor rozhodl požádat starostu o průvodní listy, aby se komunita mohla vystěhovat do exilu v Itálii. Přestože byl z různých stran varován, převor starostovi důvěřoval. Někteří členové komunity žádali představeného, aby se směli rozejít, ale P.Angel chtěl, aby se snažili zůstat pohromadě. Nakonec se tedy chystali odjet vlakem 28. července v 16 hodin odpoledne. Bratři přicházeli na nádraží jednotlivě a v civilním oblečení bez jakýchkoli náboženských předmětů. Příslušníci Rudé gardy je ale poznali a bez ohledu na vystavené průvodní listy je zatkli. Dva bratři chyběli - P. Joaquim, který byl příliš starý a nemocný, a P.Eduardo. Ten starostovi nedůvěřoval a převorovi napsal, že nepřijde a kde se ukrývá. To byla ovšem chyba, protože gardisté dopis u převora našli a otce Eduarda zatkli také.
Bratři byli odvedeni do hlavní kanceláře protifašistických milicí. Pak je v noci (z 28. na 29. července) odvezli do Clot dels Aubins, místa vzdáleného dva kilometry od Cervery - centra komunistických aktivit. Převor marně prosil, aby se nejmladší bratři, sotva sedmnáctiletí chlapci, směli vrátit domů, vždyť jejich rodičům už poslal telegramy, že se jejich synové vrátí. I jeden z těchto

mladých bratrů s pláčem prosil, aby ho propustili. Marně. Po dvojicích vyvedli bratry z vozu a zastřelili, jejich těla polili benzínem a zapálili. Nahoře leželo tělo převora P. Angela. Podle svědků se bratři před smrtí navzájem povzbuzovali zvoláním: Viva Crist Rei! Ať žije Kristus Král. Po třech týdnech byl popel popravených použit jako hnojivo na vinici. Některé části jejich těl, které neshořely, se povalovaly po vesnici ohlodávány psy. Část ostatků se místnímu faráři podařilo sesbírat a po válce byly uloženy do zdi karmelitánského kostela v Tárrega, odkud byli bratři vypuzeni.

Tarrasa

Průmyslové město Tarrasa bylo dalším ohniskem protináboženských protestů. Ačkoliv tam karmelitáni měli školu, kterou navštěvovaly především děti z dělnických rodin, domnívali se mnozí lidé, že právě kněží jsou vinni sociální nespravedlností. 19. července 1936 začal zfanatizovaný dav drancovat a vypalovat kostely. Karmelitáni se tedy skryli u spřátelených rodin. Komunita v Tarrase měla čtyři členy, z toho dva kněze. Jeden odjel do Barcelony, druhý se skryl v centru města, což mu zachránilo život.
Oba laičtí bratři našli úkryt v domě paní Teresy Salvanos. Lidé to ale vypátrali a dobývali se do domu. Doña Teresa nechala zatím bratry utéci zadním vchodem. Jejich pronásledovatelé ji ale tak dlouho tloukli a kopali, až přiznala, že řeholníky ukrývala. Oba bratry pak rychle dostihli a zavřeli do vězení. Jeden kněz, který tam s nimi byl, vydal následující svědectví: „Byli to dva světci. Přišli jako beránci a nikdy se nepřestali chovat jako řeholníci."
V srpnu oba karmelitány převezli do Barcelony. Bratr Ludovico byl ve vězení oporou a příkladem mladšímu a bázlivějšímu Ángelovi. 12. srpna byli oba ještě spolu s dvěma piaristy a dvěma laiky vyvedeni z vězení a následujícího dne, 13. srpna 1936, odvedeni na hřbitov, užívaný jako popraviště. Tam do nich vojáci tak dlouho zběsile stříleli, dokud nepadli na zem. Ty, kteří nebyli ještě mrtví, zastřelili kulkou do hlavy. Mrtvé je pak ledabyle zahrabali do hlíny. Roku 1941 byla těla umučených nalezena, identifikována a pohřbena na novém hřbitově v Tarrase.

Olot

Také dva ze členů komunity karmelitánů v Olot se stali mučedníky. 25. července 1936 byl místní kostel vypálen, bratři dostali průvodní listy a rozešli se na různá místa.
Převor P. Ferran strávil nějaký čas se svými příbuznými, pak se pokusil vycestovat do ciziny. 6. listopadu 1936 nastoupil na loď Aufa směřující do Marseille. Někdo o tom ale informoval policii a ta otce Ferrana zatkla. Při výsle-

chu odmítl smyšlená obvinění z fašistických aktivit, ze štvaní proti revoluci apod., nicméně za tyto „činy" byl posléze odsouzen. Přiznal naopak pravdu: že chtěl vycestovat ze země pod falešným jménem - tento přestupek by byl jinak potrestán desetidenním žalářem a pokutou.
Spoluvězni svědčili o tom, že se ve vězení modlil, konal kněžskou službu, utěšoval příbuzné odsouzených a myslel více na druhé než na sebe. Předtím, než jej popravili, promluvil ke svým katům a odpustil jim. 22. listopadu 1936 byl zastřelen za zpěvu a volání: Viva Crist Rei! Jeho bratr ho pohřbil v Barceloně. Vězeň, zastřelený spolu s ním, před svou smrtí napsal: „Jsem velmi rád, že umřu s tímto karmelitánským knězem, který nás tolik povzbuzoval a posiloval nejen slovy, ale především svou vlastní odevzdaností do rukou Božích. Není to obyčejný muž, ale opravdový světec."
Další člen olotské komunity bratr Eufrosino se s převorovým svolením přihlásil ke karabiniérům, kteří měli na starosti ostrahu hranic. Chtěl se tímto způsobem dostat ze země a odjet na misie.Chyběly mu ale potřebné dokumenty. Napsal si o ně svému otci, ale dopis byl zadržen a bratr Eufrosino zatčen. Byl to silný mladík, který dříve prohlašoval, že když ho rudí chytí, bude se bránit pěstmi. Při zatčení ale nekladl odpor. Naložili ho do auta a už o něm nikdy nikdo neslyšel. Pravděpodobně byl ihned po svém zatčení 3. října 1936 popraven.
Tyto bratry spojila láska ke Karmelu a nakonec i společný úděl - mučednická smrt. Alespoň stručné životopisné údaje nám ukazují, že byli lidmi různého věku, povah a rozmanité osobní historie před vstupem do kláštera:

Členové komunity v Tárrega:

P. Ángel María Prat Hostench, převor, (* 1896) byl příkladný řeholník, dobrý představený, učitel přírodních věd, výborný kazatel a zpovědník.
P. Eliseu María Maneus Besalduch, novicmistr, (* 1896) už jako novic vynikal zbožností a pokorou, často mluvil o mučednictví. Strávil dvanáct let na misiích v Brazílii, ze zdravotních důvodů se v roce 1933 vrátil do Španělska. Podle svědků nikdo nesloužil tak horlivě a procítěně mši svatou jako on. Mladí karmelitáni v něm měli příkladného novicmistra.
P. Anastasio María Dorca Coromina (* 1907) přednášel teologii v Polsku, posléze v Olotu. Byl uznávaný učitel a kazatel, hodně psal a přispíval do katolického tisku. Byl přesně vzato členem komunity v Olot, v Tárrega se právě zdržoval, protože tam byl pozván jako kazatel na slavnost Panny Marie Karmelské.
P. Eduardo María Serrano Buj (* 1912) působil jako profesor filosofie v Tárrega. Byl upřímný, optimistický a veselý, miloval hudbu. Studentům usiloval vštípit zároveň znalosti i zbožnost. Kladl jim na srdce, že znalosti bez zbožnosti vedou k pýše, ale na druhé straně jsou znalosti potřebné k šíření a obraně víry a k věrnosti víře až k prolití krve.

Bratr Pedro María Ferrer Marín (* 1909) již před vstupem do řádu spojoval intenzivní život modlitby s apoštolským úsilím a prací pro chudé, jeho heslo znělo: „Zcela se dávat všem." Bratr **Andreu María Solé Rovira** (* 1918) byl nadějný student, který miloval karmelitánskou spiritualitu. Spolu s ním studovali **bratr Miguel María Soler Sala** (* 1919) a **bratr Juan María Puigmitjá Rubió** (* 1919). **Bratr Pedro Tomás Prat Colldecarrera** (* 1919) pocházel z rodiny, v níž bylo mnoho řeholníků a kněží, rovněž převor P. Angel byl jeho příbuzným.
Když těchto pět řeholních bratří skládalo v roce 1935 sliby, řekl jim generální představený, že žádat v takové době o sliby znamená připravovat se na mučednictví. Za deset měsíců všichni tito bratři mučednictví skutečně podstoupili.
Bratr Eliseo María Fontdecaba Quiroga (* 1891) byl laický bratr, který pracoval v kuchyni, vstoupil do řádu až ve svých 43 letech.
Bratr José María Escoto Ruiz, novic, (* 1878 v Mexiku) pracoval 25 let jako obchodní zástupce v Mexiku, Argentině a USA, vyučoval angličtinu a později se stal novinářem. Ve svých 46 letech se oženil, to už 24 let nechodil ke svátostem, ale poté se do církve vrátil. Jeho náboženské nadšení rostlo a po osmi letech manželství se s manželkou dohodli, že oba vstoupí do kláštera - jeho žena ke karmelitkám, on nastoupil roku 1935 do noviciátu karmelitánů.
Bratr Elias María Garre Egea, novic, (* 1909) byl civilním povoláním krejčí a byl mezi bratřími „služebně nejmladší" - do noviciátu nastoupil teprve v dubnu roku 1936.

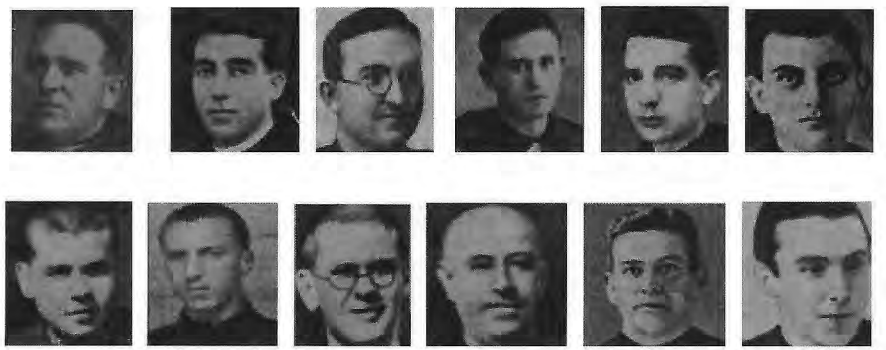

Fotografie dvanácti mučedníků z Tárrega (pořadí fotografií zleva doprava odpovídá pořadí, v jakém jsou uvedeni v textu článku).

Členové komunity v Tarrasa:

Bratr Ludovico María Ayet Canós (* 1886) byl laický bratr, který s velkým katechetickým nadáním působil několik let na misiích v Portoriku a ve Venezuele. Jeho heslem bylo: „Služte Pánu s radostí."
Bratr Ángel María Presta Battle (* 1915) byl laický bratr, kuchař a katecheta.

Členové komunity v Olot:

P. Ferran María Llovera Puigsech, převor, (* 1902) strávil pět let na misiích v Portoriku. Byl vyhledávaným duchovním vůdcem. Radostný, přátelský člověk plný pokoje, který často urovnával spory.
Bratr Eufrosino María Raga Nadal (* 1913) toužil odejít na misie, proto se také pokusil o útěk ze země, jak už jsme zmínili. Ačkoliv vždy energicky reagoval na bezpráví, při svém zatčení zachoval mírnost.

Sedmnáctou mučednickou postavou z karmelitánského řádu v oné velké skupině nově blahoslavených je žena: sestra **María de san José Badía Flaquer**, karmelitka konventu ve Vic (v provincii Barcelona). V noci 13. srpna 1936 byla zatčena, uvězněna. Bránila své panenství a vyznávala své zasvěcení Kristu, ještě téže noci byla zabita.
Kéž by nám tito karmelští mučedníci byli povzbuzením, abychom se nebáli svědčit o své víře, vždyť oni za svou víru a věrnost svému životnímu stavu zaplatili krví, zatímco nám nehrozí nic horšího než výsměch a nepochopení. Také jejich věrnost řeholnímu povolání je výzvou pro dnešní dobu, kdy se věrnost málo cení a příliš snadno na ni rezignujeme. A konečně nezapomínejme, že válka, porušování lidských práv a pronásledování církve, při kterém hrozí mučednictví, nejsou skutečností, která se nás netýká. I ve 21. století jsou tyto dramatické události na mnoha místech naší planety každodenní realitou.

(Poznámka redakce: Mezi novými blahoslavenými španělskými mučedníky jsou také členové tereziánského Karmelu, ale o nich jsme z cizojazyčných materiálů zatím neshromáždili potřebné informace.)

Mapku připravil Jakub Malý.

Několik podnětů z četby karmelitánské řehole svatého Alberta

(1. část)

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

(Upravený přepis záznamu přednášky z celostátního setkání terciářů v Kostelním Vydří 16. června 2007.)

Otec generální převor v Římě a bratři v cizině se rozhodli, že letošní rok 2007 budeme na Karmelu prožívat jako rok, kdy si připomeneme výročí sepsání karmelitánské řehole - textu, podle kterého se karmelitáni řídili na hoře Karmel hned na začátku, když jejich společenství bylo založeno, a který si nesou dějinami jako stálý zdroj inspirace.
Takto se nad textem řehole chci zamyslet s vámi i nyní já. Pokusme se rozjímat nad těmito základními pravidly, která si karmelitáni uchovávají 800 let - od roku (řekněme) 1207 do roku 2007, do naší současnosti. Pokusme se postřehnout důležitá témata, která patří ke křesťanskému životu provždy. Nám je klade na srdce tento text, ale ona jsou důležitá obecně - i pro toho, kdo nežije v rodině Karmelu nebo není žádným způsobem zavázán, aby se naší řeholí jakkoli zabýval nebo dokonce se jí držel.
Zabývat se textem, který je starý 800 let, je svým způsobem odvaha, protože časová bariéra a odstup mezi tehdejším prostředím hory Karmel a prostředím naším, v této zemi v roce 2007, jsou přece jen veliké. Mnoho věcí se od té doby v lidském životě změnilo. A přece v předpisech řehole nacházíme podněty i pro nás. V našem společenství karmelitánů řeholníků, když jsme o tom kdysi uvažovali, mluvil na toto téma otec Ivan a velmi jasným, srozumitelným způsobem nám kladl na srdce, že my karmelitáni se tímto textem svatého Alberta - biskupa, který napsal karmelitánům tato první pravidla - nemůžeme přestat zabývat! Protože naše rodina dostala tato pravidla „do vínku" a v nich se odráží, jak žilo první společenství našich bratří. Je to jakoby kořínek, ze kterého vyrůstáme a který nikdy nesmíme zapřít. Naopak: ke kterému se budeme znovu a znovu vracet.
Při obřadu terciářské profese se celebrant ptá těch, kdo chtějí složit slib: „Bratři a sestry, co od nás žádáte?" A oni (nebo jeden z nich za všechny) odpovídají: „Žádáme o dovolení žít podle evangelia v duchu Karmelu, *podle řehole schválené apoštolským stolcem*[1]." A to je prvotně tato *řehole*, doplněná potom dalšími pokyny. Mnozí víte, že jsme pro vnitřní potřebu v našem třetím řádu vydali knížečku, kterou jsme nazvali: Pravidla pro život karmelitánských terciářů. A tam jsou dokumenty tři:

1 Tj. papežem, který své schválení dává po předchozím zkoumání jím pověřenými odborníky.

tato kratinká řehole sv. Alberta Jeruzalémského, která tedy pochází z doby kolem roku 1207,

celosvětová řehole karmelitánského třetího řádu (schválená roku 2003),

statuta karmelitánského třetího řádu v České republice, která jsou ještě o něco mladší (z roku 2004).

Já se při tomto svém zamyšlení budu držet prvního z těch textů, který je starý oněch 800 let, a podle nějž se karmelitáni stále snaží žít.

Rád bych nejdřív pro zopakování připomenul, jak to s námi karmelitány všechno bylo na samém počátku. V době vzniku našeho společenství - na přelomu 12. a 13. století - proudily do svaté země zástupy křižáků, kteří se snažili - tak ti lidé tehdy smýšleli - z lásky ke Kristu dobýt politicky Svatou zemi, která přece byla skropena Ježíšovou krví! Tuto Svatou zemi usilovali získat zpět do křesťanských rukou a založit tam ideální křesťanské království, kde lidé budou žít podle Kristových zásad. Doufali, že tam nastolí příkladné království, ukazující celému světu, jak to mezi lidmi zde na zemi má být.

Nástropní malba v sakristii kostela sv. Havla v Praze zachycuje scénu z počátků řádu: lodi na pobřeží Svaté země. (Foto Vlaďka M. Polišenská.)

A s těmito křižáky, kteří to chtěli vybojovat, putovali zároveň další lidé, kteří se tam chtěli usadit a kteří v tom novém království chtěli žít jako řemeslníci, jako obchodníci nebo jako lidé, věnující se životu modlitby. Právě ve Svaté zemi, na svaté půdě. A mezi nimi byli muži, kteří se potom usadili v údolíčku v pohoří Karmel u pramene, kterému se říkalo Eliášův. Na místě, kde bylo patrné, že dříve už někdo žil, že tam už kdysi předtím byla mnišská kolonie. (V těch jeskyňkách ve svazích tohoto údolí totiž už o několik set let dříve - v pátém a šestém století - žili řečtí mniši.) Pro ony budoucí první karmelitány to bylo obzvláštní místo. I přes vliv islámu to místo bylo stále spojováno s prorokem Eliášem a s prorokem Elizeem. A prameni, který tam byl zdrojem vody, se říkalo „Eliášův pramen" už od dob ještě před příchodem muslimů a jedné z těch jeskyněk se říkalo „příbytek Elizeův". Tedy to místo mělo v sobě velmi silný náboj a velkou přitažlivost, nehledě k tomu, že bylo a je dodnes také přirozeně krásné - i po stránce přírodní.

V tomto údolí se někdy kolem roku 1190 nebo 1200, usadila skupinka mužů, kteří tu začali žít jako komunita. A tito muži si tu vytvořili svůj způsob života, chtěli v něm dále pokračovat, a tak se obrátili na biskupa, pod jehož pravomoc patřili, a žádali ho, aby jim „napsal pravidla pro život". I my říkáme: „Co je psáno, to je dáno," a jim šlo o to, aby on jim shrnul, čeho se ve svém způsobu života na hoře Karmel mají držet, nebo jejich dosavadní praxi doplnil, upravil.

Stojí za zmínku, že ten biskup - sv. Albert Jeruzalémský - byl muž velmi schopný, který právě s těmito věcmi měl zkušenost, byl v nich dokonce už předtím papežským poradcem. A navíc s jistotou víme, že on sám žil nejdřív nějaký čas také v komunitě v Itálii a že pro některá řeholní společenství napsal z papežského pověření podobná „pravidla pro život".

Takže když se bratři z Karmelu na něj se svou prosbou obrátili, naprosto to pro něj nebyl nový úkol, s nímž by si vůbec nevěděl rady. On tedy na jejich žádost odpověděl a sepsal pro ně text, kterým se karmelitáni dodnes řídí a který proto nazýváme i „Albertova řehole". Tento sv. Albert byl biskupem jeruzalémským (nezapomeňme: to vše se odehrálo ve Svaté zemi), ovšem podle jména. Jeruzalém tehdy neovládali křesťané, měli jej v rukou Saracéni. Albert byl jmenován co do titulu biskupem jeruzalémským, i když musel sídlit mimo toto město.

Tento svatý Albert napsal tedy bratřím krátká „pravidla pro život", pro zjednodušení řekněme rovnou: *řeholi*. (Než se těmto pravidlům dostalo oficiálního uznání coby řeholi - s podobnou vážností, jaké se těšila řehole sv. Benedikta nebo sv. Augustina - museli o to karmelitáni ještě desítky let usilovat, ale do těchto historických podrobností nebudeme nyní zacházet.) Tuto řeholi bratři potom nadále zachovávali. Společenství se rozrostlo do té míry, že založili nové domy - napřed ve Svaté zemi a potom dokonce za mořem - nejprve na Kypru, potom na Sicílii, na jihu Francie poblíž Marseille a v Anglii. Protože ze Svaté země cestovali lodí, první nové kláštery se nacházely na středomořských ostrovech a při jižním pobřeží Evropy a (když lodi obepluly Španělsko) také v Anglii. O něco později se karmelitáni usadili i v Německu.

První generální kapitula - to znamená: shromáždění představených ze všech karmelitánských řeholních domů, se konala v Anglii v místě, které jste možná někteří sami navštívili. I dnes tam žije komunita bratří karmelitánů, je to hezké poutní místo v Kentu a jmenuje se Aylesford. V tomto Aylesfordu byla roku 1247 generální kapitula, která pověřila dva bratry, aby šli do Říma a obrátili se na tehdejšího papeže, aby řeholi znovu potvrdil. Tedy aby oficiálně projevil, že tato pravidla jsou správná a že on jako papež tím samým karmelitánské společenství schvaluje. Papež Inocenc IV. to ještě téhož roku udělal, a tak Albertova řehole nabyla tím větší vážnosti. Byla potvrzena nejenom biskupem, ale také tehdejším papežem, nejvyšší autoritou v církvi. (Schválili ji i papežové už dříve, ale tehdy bylo běžné, že se o takové potvrzení a schválení žádalo opakovaně znovu.) A právě to schválení v roce 1247 bylo velmi důležité i proto, že papež Inocenc IV. onu původní Albertovu řeholi na žádost bratří v několika věcech upravil a takto ji karmelitánům předložil k dodržování.

Tento krátký souhrn historie připomínám proto, abychom rozuměli, proč se používá pro karmelitánskou řeholi také označení „Albertova řehole“ nebo „Inocencova řehole“.
A teď už se zaměřme na samotný obsah textu. Řehole začíná přímo jménem biskupa, který ji napsal. Ten se nejprve představuje a pak připojuje pozdrav: *„Albert, z milosti Boží povolaný za patriarchu církve jeruzalémské, milovaným synům v Kristu (...), kteří přebývají u pramene na hoře Karmel: pozdrav v Pánu a požehnání Ducha svatého.“*
A toto je první bod, který bych nám chtěl v naší řeholi podtrhnout: biskup Albert přeje karmelitánům *pozdrav a požehnání*. Na tom je přece zjevné, že celý náš křesťanský život je účastí na spáse, na tom, že Bůh se nám věnuje, na tom, že Bůh nás obdarovává svou láskou a že náš život skrze to rozkvétá. Skrze víru v Pána Ježíše prožíváme osvobození, uzdravení, naplnění světlem, silou – nebo jak to ještě vyjádřit. (Těmito obrazy o tom mluví Písmo svaté.) Tedy toto je základní Boží záměr s námi: naše spása, požehnání. To, aby do našeho života vstoupilo dobro.
Přidám k těmto myšlenkám jedno upozornění, které je hodně kritické. I naše účast v rodině Karmelu, ve třetím řádu, je obdarování od Boha, není to z nás. Bohužel se někdy stávalo a může stávat i dnes, že my své místo a své angažování se v církvi a v Karmelu pojmeme jako svou prestiž. Že se tím chlubíme, nebo jsme na to hrdí tak zaslepeně, jako kdyby to bylo „naše“. A já chci v této souvislosti zdůraznit: jestliže náš život v Karmelu je účast na spáse – na tom, co pro nás dělá Bůh – pak je to Boží dar. Náš život v Karmelu je Boží dar. To, že jsme v tomto kostele, že žijeme ve společenství, které je vnitřně sjednocené, že naslouchám slovům řehole a ostatního pokladu karmelitánské tradice a chceme je pustit až hluboko do srdce – to není naše! To je *dar*, kterého se nám dostalo. Když Ježíš mluví o spáse, pronáší blahoslavenství. Při všem, čeho se nám dostalo, jsme my křesťané opravdu lidmi, kteří do značné míry pořád nemají, co by mít mohli (jsme chudí), jsme lidmi, kteří se neprosazují násilím (tiší), jsme lidmi, kteří pláčí, kteří se snaží o spravedlnost, a dostávají kvůli tomu občas „na frak“, jsme lidmi, kteří v očích světa jsou tak „hloupí“, že jsou milosrdní... Ale k tomu nás Ježíš vede, abychom právě takovýmto způsobem měli účast na spáse! Ne jako ti, kdo jsou „vysmátí“ a hrdí sami na sebe. Takže když nám Albert přeje: „Pozdrav a požehnání“, přijímáme to takto – v duchu blahoslavenství. On nám to neříká, aby nám šel nos nahoru, ale proto, abychom se zaměřili na Krista, od něhož naše víra pochází (Žid 12,2). A abychom skrze to, co nám je dáno, ale i skrze nedostatek, pronásledování a únavnou službu šli za Ježíšem do plnosti jeho království.

KARMEL
ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT
Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.
Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.
ISSN – KARMEL 1210 – 499X
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P – 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.
Evidenční číslo: MK ČR E 13791